

CÁC CHỨC NĂNG KINH TẾ CỦA THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH *

TRẦN HOÀNG NGÂN

(Trường ĐHKT - Ban Đầu tư CESAIS)

1. Chức năng thứ nhất: Thị trường tài chính là một chu trình rộng lớn kinh tế quốc dân (Circuit de financement de l'économie nationale)

Chức năng đầu tiên của thị trường tài chính (TTTC) là thu một phần quỹ tiết kiệm để đóng góp vào việc tài trợ vốn cho kinh tế quốc dân. Cụ thể là TTTC thu góp vốn từ các tác nhân có khả năng tài trợ, từ đó nó cung ứng các nguồn tài sản hạn cho các doanh nghiệp và các tổ chức công cộng. Qua đó TTTC tạo thuận lợi cho sự tăng trưởng các doanh nghiệp và trao đổi giữa Nhà nước các phương tiện bổ sung để thực hiện tốt các chính sách trong lĩnh vực kinh tế và xã hội.

Trong chức năng này TTTC thiết lập một chu trình gần như tiếp nối giữa người có tiền muốn đầu tư vốn với các doanh nghiệp, nhà đầu tư có nhu cầu cần nguồn vốn này. Chúng ta cần lưu ý nhà phát hành cổ phiếu (actions) hay phát hành trái phiếu (obligations) có nhờ đến các dịch vụ của những tổ chức tài chính trung gian (ngân hàng, công ty tài chính, quỹ tiết kiệm và cho vay, công ty bảo hiểm, quỹ hưu bổng và trợ cấp...). nhưng những tổ chức tài chính trung gian này chỉ giới thiệu người gọi tiền với các nhà đầu tư mà không xen vào giữa như trường hợp ngân hàng huy động nguồn tiền gọi trong dân chúng rồi tái phân phối lại sau đó mới hình thức cho vay.

2. Chức năng thứ hai: Thị trường tài chính là phương tiện để thực hiện các thanh khoản của quỹ đầu tư dài hạn (Moyen d'organiser la liquidité de l'épargne investie a long terme).

Chức năng thứ hai bổ sung và làm rõ thêm chức năng thứ nhất. Trên TTTC, thông qua cơ chế hoạt động của thị trường chứng khoán (Thị trường chứng khoán là một trục chính của TTTC, là nơi giao dịch mua bán các chứng khoán...) nó cho phép thực hiện cung cầu của chứng khoán và tránh được rủi ro do biến động vốn. Thật vậy, TTTC bảo đảm khả năng hoàn trả cho những nhà đầu tư khi cần vốn, tức là họ có thể bán chứng khoán đã mua cho những nhà đầu tư khác theo thị giá chứng khoán trên thị trường chứng khoán. Chính yếu tố này, TTTC thúc đẩy các nhà đầu tư mạnh dạn dùng tiền tiết kiệm để mua các chứng khoán dài hạn.

Tuy nhiên, tính thanh khoản của chứng khoán trên thị trường chỉ có thể thực hiện một cách đầy đủ khi thị trường đủ lớn (marché est suffisamment large) và khi đó trên TTTC tồn tại một lượng chứng khoán quan trọng và khối lượng giao dịch hàng ngày khá phong phú, để tạo điều kiện cho các trao đổi không dẫn đến những biến động thất thường của thời giá chứng khoán.

Tóm lại, trong chức năng thứ hai, TTTC tạo điều kiện cho các nhà đầu tư chứng khoán dễ dàng chuyển đổi từ chứng khoán này sang loại chứng khoán khác.

3. Chức năng thứ ba: Thị trường tài chính là công cụ đo lường giá trị tích sản (Instrument de mesure de la valeur des actifs)

Thông qua việc công bố thời giá chứng khoán tại mỗi phiên giao dịch trên thị trường chứng khoán, TTTC là một công cụ đo lường (không thể thay thế được) giá trị của một doanh nghiệp với tư cách quy mô nhất định.

Tuy nhiên chúng ta cần lưu ý: thị trường chứng khoán là thị trường rất nhạy cảm với những biến động của tình hình chính trị, kinh tế, xã hội và tình hình quốc tế. Do đó tại vài thời điểm nhất

định nó có thể ước lượng sai lệch đi giá trị của một công ty. Ngoài ra TTTC còn tính đến điểm ưa thích hay không ưa thích mà các nhà chuyên nghiệp gắn với việc đầu tư kinh doanh chứng khoán này hay kinh doanh chứng khoán khác. Công lao to lớn của TTTC là tiên đoán giá trị trung hạn của các công ty bằng cách đúc kết các giả thuyết về tương lai của các công ty này.

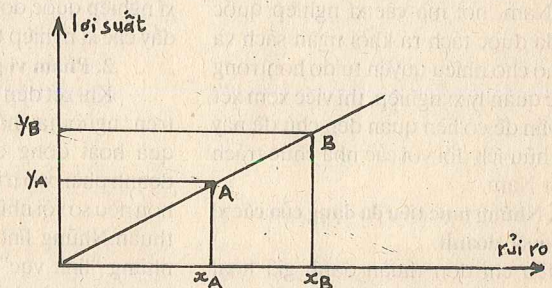
4. Chức năng thứ tư: Thị trường tài chính là công cụ đóng góp vào quá trình chuyển đổi cơ cấu công nghiệp và thương mại (Outil concourant à la mutation des structures industrielles et commerciales).

Bằng cách trao cho các công ty khả năng điều chỉnh các phương tiện chứng khoán, TTTC tạo thuận lợi cho việc sáp nhập các công ty với nhau.

Tại Pháp, ngành công nghiệp tuy ra đời từ lâu nhưng do bị chia nhỏ, nên không có khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế, nhưng sau đó nhờ có TTTC đủ mạnh đã tạo điều kiện cho sự hợp nhất thành các tập đoàn lớn, đủ mạnh cho phép nền kinh tế Pháp đương đầu với sự cạnh tranh quốc tế và cho đến nay ngành công nghiệp Pháp đã chiếm được một phần đáng kể trên thị trường thế giới. Thực tiễn TTTC cho thấy nó luôn luôn đóng một vai trò then chốt trong tiến trình tập trung hóa này. Thực hiện được điều này là vì thị trường chứng khoán tạo điều kiện cho các công ty có thể mua cổ phiếu của nhau.

5. Chức năng thứ năm: Thị trường tài chính là nơi thương lượng các rủi ro (Lieu de négociation du risque)

Trong chức năng này, TTTC là nơi giúp cho các nhà đầu tư có được điều kiện để phân tán rủi ro trong đầu tư. Cụ thể là nhà đầu tư có thể mua nhiều loại chứng khoán với những độ rủi ro khác nhau, hiệu quả hơn là chỉ tập trung vào một loại chứng khoán nào đó. Thật vậy trong đầu tư, đôi lúc chúng ta có sự lăm lăm, sự lăm lăm này có thể dẫn đến phá sản. Nhờ TTTC, nhà đầu tư có thể đa dạng hóa trong đầu tư, tức là với một khoản tiền nhất định, chúng ta có thể mua: cổ phiếu A, cổ phiếu B, trái phiếu X, trái phiếu Y.... Tuy nhiên, cần lưu ý chứng khoán nào có lợi suất cao thường có độ rủi ro lớn như đồ thị sau:

Quan hệ giữa rủi ro và lợi suất chứng khoán.

Chứng khoán A : lợi suất y_A , rủi ro x_A

Chứng khoán B : lợi suất y_B , rủi ro x_B

$y_A < y_B$

$x_A < x_B$

THN.

(*) Tiếp theo bài Chức năng kinh tế của thị trường tài chính, PKT số 20, tháng 6.1992